Keywords: *psychological support, humanistic foundations, educational process, education, higher education.*

УДК 37:004

К. Л. БУГАЙЧУК,
кандидат юридичних наук, доцент,
завідувач науково-дослідної лабораторії з проблем протидії злочинності
Харківського національного університету внутрішніх справ
ORCID: http://orcid.org/0000-0003-2429-5010

ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ПІСЛЯДИПЛОМНІЙ ОСВІТІ ПРАЦІВНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Аналізуються організаційні та нормативні основи післядипломної освіти поліцейських. Досліджені особливості організації навчального процесу в післядипломній освіті працівників поліції в залежності від ступеня використання технологій дистанційного навчання.
Ключові слова: *поліція, навчальний процес, післядипломна освіта, дистанційне навчання*

Законом України «Про Національну поліцію» встановлені наступні види післядипломної освіти поліцейських: спеціалізація; перепідготовка; підвищення кваліфікації; стажування. Післядипломна освіта поліцейських може здійснюватися безпосередньо в підрозділах поліції або в навчальних закладах, у тому числі на договірних умовах. Поліцейські зобов'язані проходити підвищення кваліфікації за відповідним напрямом службової діяльності:

– не рідше одного разу на три роки;
– перед призначенням на керівну посаду, у тому числі вищу керівну посаду, ніж займана [1].

Положенням про організацію післядипломної освіти працівників Національної поліції встановлено, що тривалість навчання в системі післядипломної освіти визначається відповідно до навчальних планів та програм і встановлюється навчальним закладом, органом поліції, підприємством, установою, організацією, органом державної влади, органом місцевого самоврядування, в яких здійснюватиметься навчання за погодженням із замовником.

Підвищення кваліфікації працівників поліції здійснюється за такими видами:

– підвищення кваліфікації за професійними програмами (довгострокове) - проводиться для працівників поліції, яких зараховано до кадрового резерву;
– короткострокове підвищення кваліфікації (спеціалізовані навчальні курси, тематичні семінари, семінари-практикуми, семінари-тренінги, інші види).

Тривалість довгострокового підвищення кваліфікації визначається програмою обсягом не менше 72 академічних годин.

Короткострокове підвищення кваліфікації проводиться з метою вивчення актуальних проблем державного управління, нових актів законодавства, кращого вітчизняного та зарубіжного досвіду провадження управлінської, правоохоронної та

правозахисної діяльності. Тривалість короткострокового підвищення кваліфікації становить до 72 академічних годин.

Тематика програм короткострокового підвищення кваліфікації розробляється навчальними закладами за участю структурних підрозділів територіальних (міжрегіональних) органів Національної поліції України за місцем дислокації навчального закладу та погоджується з центральним органом управління Національної поліції України.

Короткострокове підвищення кваліфікації працівників поліції може здійснюватися за місцем несення ними служби з обов'язковим залученням науково-педагогічного та педагогічного (викладацького) складу навчальних закладів [2].

Отже порядок післядипломної освіти працівників поліції передбачає 4 основних форми її здійснення, встановлені місця такого навчання (навчальні заклади, практичні підрозділи поліції), тривалість навчання (короткострокове, довгострокове), форми навчання (денна, заочна, дистанційна). Підкреслимо, що форми навчання встановлюються навчальним закладом залежно від складності, мети та змісту програми і відповідно до потреб замовника та можуть поєднуватися.

На даний час із стрімким розвитком інформаційних технологій, зростання об'ємів інформації постійної зміни чинного законодавства та практик його застосування правоохоронними органами, існує потреба у впровадженні концепції «lifelong learning» - навчання протягом життя. Ця концепція відповідає потребам будь-якої сучасної діяльності, а тим більше правоохоронної, яка має здійснюватися з урахуванням усіх тенденцій розвитку суспільства та законодавства, враховувати кращі світові надбання тощо.

Зазначена нами ситуація дуже сильно впливає на зміст навчального процесу поліцейських. По-перше, деякі знання (інформація) дуже швидко застарівають, із-за змін нормативної бази, появи нових видів правопорушень тощо. По-друге, дуже часто виникає потреба у терміновому оновленні знань з нових видів діяльності поліції. По-третє, більшість критичних компетенцій поліцейського пов'язані із процедурними знаннями та м'якими навичками «soft skills» (толерантність, вміння роботи в команді, комунікація та ін.), що вимагає корінної перебудови навчального процесу в бік збільшення практичної діяльності, при збереженні необхідної частки теоретичної підготовки. Не слід також забувати про великі витрати на організацію навчання (відрядження, рекрутинг тренерів тощо). У такій ситуації ми вважаємо, що деякі зазначені проблеми можна вирішити застосуванням у навчанні поліцейських технологій дистанційного навчання.

Відповідно до чинних нормативних актів треба звернути увагу, що в умовах дистанційного навчання застосовуються не тільки інформаційно-комунікаційні, але й психолого-педагогічні технології [3]. Це свідчить про те, що дистанційне навчання – це не тільки Інтернет, програмне забезпечення та комп'ютерна техніка, але й застосування у навчальному процесі педагогічних технологій, методів, прийомів та способів організації і проведення навчального процесу. Такі технології у своїй сукупності і мають назву «технології дистанційного навчання».

Наголосимо, що не слід плутати заочну форму навчання та використання дистанційних технологій навчання. При використанні дистанційних технологій присутня систематична взаємодія викладача, слухача та слухачів між собою, натомість у заочному навчанні ця взаємодія є епізодичною. Взаємодія учасників може реалізовуватися шляхом проведення спільної дослідницької, творчої діяльності: спільні проекти, ділові ігри тощо.

Проте на сьогодні усе заочне навчання будується традиційно на репродуктивних методах його організації. Дистанційні технології дозволяють здійснювати проміжний та підсумковий контроль за результатами навчання, чого ми не спостерігаємо у заочному навчанні. У заочній формі навчання, здебільшого, не передбачені методи навчання, окрім як орієнтовані на самостійну діяльність слухача з навчальним матеріалом. В дистанційному навчанні передбачені майже усі форми організації навчального процесу: лекції, семінари, лабораторні та практичні роботи тощо. Крім того, класичні форми організації навчального процесу при використанні дистанційних технологій можуть зазнавати організаційних змін – вебінар, skype-сесія, online чат, тощо.

В залежності від «проникнення» до навчального процесу технологій дистанційного навчання фахівцями виділяються його наступні види:

– традиційне навчання (0%);
– навчання підсилене дистанційними технологіями (до 30%);
– «змішане» навчання (blended learning) – з використанням до 80% технологій дистанційного навчання;
– «чисте» дистанційне навчання (online learning) [4, с. 7].

Ступіть використання технологій дистанційного навчання	**Модель навчального процесу**	**Короткий опис**
0%	Традиційне навчання	Інформація доставляється в усній або письмовій формі (інформаційно-комунікаційні технології не використовуються), асинхронна взаємодія не проводиться
1-29%	Підсилене технологіями дистанційного навчання	Використовуються мережеві технології, але здебільшого, для доставки навчального матеріалу та вирішення організаційних питань в рамках традиційного навчання за конкретною дисципліною
30-79%	Змішане (гібридне навчання)	Мережеві технології використовуються не тільки для доставки матеріалу, але й для виконання завдань, колаборації та іншої навчальної взаємодії. Очні зустрічі зведені до мінімуму
80+%	Online навчання	Вся навчальна діяльність та доставка навчального матеріалу здійснюється за допомогою мережевих технологій. Очних зустрічей не має

На підставі вищевикладеного, вважаємо, що усі види навчання із застосуванням дистанційних технологій можуть мати місце у післядипломній освіті працівників Національної поліції.

Підсилене технологіями дистанційного навчання. Така організація навчального процесу поліцейських може полягати у підтримці існуючих навчальних курсів (дисциплін), які вивчаються в рамках післядипломної освіти. Тут варто застосовувати так звані «бази знань», електронні навчальні ресурси, методичні навчальні відео тощо. Тобто ці ресурси будуть допомогою слухачам при вивченні дисциплін у навчальних закладах. Вони можуть бути доступними слухачам і у випадку їх повернення до місця служби, тобто будуть підтримувати його подальшу професійну діяльність. Навчальні заклади та територіальні підрозділи поліції мають підтримувати такі матеріали в належному стані, що забезпечить працівників поліції актуальною інформацією за окремим напрямом поліцейської діяльності. При підтримці навчального процесу дистанційними технологіями можлива організація регулярних консультацій

щодо самостійного засвоєння навчального матеріалу за допомогою систем проведення вебінарів, електронної пошти, форумів тощо.

Змішане навчання. Така модель впровадження технологій дистанційного навчання передбачає поєднання очної та дистанційної роботи. Враховуючи потребу у збільшенні частки практичної підготовки, навчальні заклади можуть винести частину навчального процесу, що стосується, наприклад, теоретичних питань в онлайн середовище. Так початок навчальних занять може бути організований в онлайн режимі на місцях служби відповідних слухачів, а у вищому навчальному закладі вони мають зосередитися тільки на тих дисциплінах, де потрібна особиста присутність (вогнева підготовка, тактична підготовка, спеціальна фізична підготовка та ін.)

В іншому випадку у змішаному навчальному процесі можливе застосування технології «перевернутого класу». Як відомо, при традиційній моделі організації навчання аудиторна робота проводиться у формі лекцій, семінарських або практичних занять на яких слухачі особисто відповідають на запитання викладача, демонструють вирішення домашніх завдань тощо. При здійсненні «перевернутого навчання» ситуація змінюється навпаки. Аудиторія отримує новий матеріал за новою темою заздалегідь у різному вигляді: відео, презентації, анімації тощо. До проведення аудиторних занять цей матеріал самостійно опрацьовуються вдома. На наступному ж етапі, заняття з цієї теми проводяться у вигляді активної участі слухачів в навчальній діяльності, відпрацюванні матеріалу, взаємодії з викладачем та одногрупниками.

On-line навчання. Воно полягає у проведенні навчального процесу без очних зустрічей із викладачем. Така форма зміщує акцент в бік організації навчальної діяльності та самостійного навчання у віртуальному середовищі, що супроводжується обов’язковим безпосереднім контактним контролем отриманих знань, умінь та навичок. Цей варіант передбачає обов’язкове створення дистанційних курсів відповідно до навчальних планів відповідних програм підвищення кваліфікації працівників поліції.

Слід відмітити, що дистанційна підтримка навчального процесу і змішане навчання також не виключають створення повноцінних дистанційних курсів із дисциплін програм післядипломної освіти. Такі курси можуть використовуватися як певна інформаційна база з дисципліни, що знаходиться завжди в актуальному стані, а також як фундамент переходу від традиційної моделі навчання до змішаного, а згодом до повноцінного дистанційного навчання.

СПИСОК БІБЛІОГРАФІЧНИХ ПОСИЛАНЬ

1. *Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/580-19 (Дата звернення 14.03.2017)*
2. *Про затвердження Положення про організацію післядипломної освіти працівників Національної поліції: Наказ МВС України від від 24.12.2015 № 1625 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0076-16 (Дата звернення 14.03.2017)*
3. *Про затвердження Положення про дистанційне навчання: Наказ Міністерства освіти та науки України від 25.04.2016 № 466 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13 (Дата звернення 17.03.2017)*

4. *I. Elaine Allen, Seaman Jeff Going The Distance: Online Education in the U.S. November 2011. Babson Survey Research Group and Quahog Research Group. 40 p. URL: https://goo.gl/302yMd*

Надійшла до редколегії 15.03.2017

БУГАЙЧУК К. Л. ПРИМЕНЕНИЕ ТЕХНОЛОГИЙ ДИСТАНЦИОННОГО ОБУЧЕНИЯ В ПОСЛЕДИПЛОМНОМ ОБРАЗОВАНИИ РАБОТНИКОВ НАЦИОНАЛЬНОЙ ПОЛИЦИИ

Анализируются организационные и нормативные основы последипломного образования полицейских. Исследованы особенности организации учебного процесса в последипломном образовании работников полиции в зависимости от степени использования технологий дистанционного обучения.

Ключевые слова: *полиция, учебный процесс, последипломное образование, дистанционное обучение.*

BUGAYCHUK K. L. THE USE OF DISTANCE LEARNING TECHNOLOGIES IN THE POST GRADUATE EDUCATION IN THE NATIONAL POLICE

The institutional and regulatory basis of postgraduate education of police officers is analyzed. The peculiarities of organization of educational process in postgraduate education of police officers depending on the extent of use of distance learning technologies are also investigated in the article.

Keywords: *police, educational process, graduate education, distance learning.*

УДК 811.161

В. А. ВАСИЛЕНКО,
доцент, профессор кафедры гуманитарных дисциплин,
Сумской филиал Харьковского национального университета внутренних дел

К ВОПРОСУ О ТРАНСФОРМАЦИИ ЛИНГВОКУЛЬТУРЫ СОВРЕМЕННОЙ МОЛОДЕЖИ УКРАИНЫ

Статья посвящена вопросу трансформации понятий языковой нормы и лингвокультуры у современной молодежи. Исследуется, что упрощение языка в современных коммуникациях не только негативно сказывается на развитии самого языка как составляющей культуры, но и влияет на формирование других общественных институтов.

Ключевые слова: *языковая норма, лингвокультура, современная молодежь, лексические средства общения, современные коммуникации.*

В XXI веке возникает вопрос о способности и готовности человека адаптироваться в жизни в условиях высокого динамизма всех общественных процессов, непредсказуемости глобальных изменений в различных регионах планеты. В то же время всесторонне активизируется задача сохранения человеческой личности, ее целостности. Особенно данные процессы отражаются на молодежи, которая находятся на пути формирования собственного видения проблем существования и только столкнулась с определением духовно-нравственных ценностей.